

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : วิเคราะห์วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งพื้นบ้านอีสานร่วมสมัย
พ.ศ. 2500–2545

ชื่อผู้เขียน : นายสนอง ไสววรรณ

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : ไทยศึกษา

ปีการศึกษา : 2545

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. รองศาสตราจารย์พัฒน์ เพ็งผลา ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. พิชญ์ สมพอง
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อตุลย์ ตะพัง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตในเพลงลูกทุ่ง เพื่อศึกษากำนิยม ความเชื่อ ประเพณีและวรรณกรรมในเพลงลูกทุ่ง และศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในเพลงลูกทุ่ง วิธีการดำเนินการวิจัย เริ่มด้วยการรวบรวมและคัดเลือกเพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชาวชนบทอีสาน จำนวน 205 เพลง และจับร้องโดยนักร้องชาวอีสาน 30 คน ขั้นการวิเคราะห์ได้จำแนกเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต เนื้อหาเกี่ยวกับกำนิยม ความเชื่อ ประเพณี วรรณกรรม และเนื้อหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม และได้วิเคราะห์เนื้อหาแต่ละประเภท ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต เนื้อหาที่พบมากที่สุดคือ การดำเนินชีวิตของหนุ่มสาว เกี่ยวกับการเกี้ยวพาราสี ความรัก ความผิดหวัง ด้านความบันเทิงดนตรีมีกล่าวถึงการแสดง หมอลำ แคน พิณ ซอ อาหารของชาวอีสานที่หาเองปรุงเองจากพืช ผัก สัตว์ที่มีในท้องถิ่น ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือภัยแล้ง

2. ในด้านค่านิยมที่พบมากที่สุดคือความรักท้องถิ่น ความเชื่อเป็นความเชื่อในเรื่องบุญกรรม ประเพณีกล่าวถึงสงกรานต์มากที่สุด ส่วนประเพณีตามฮีตสิบสอง มีบุญบั้งไฟ บุญเผวส

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสานที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งพบมากที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากการย้ายถิ่นฐานชั่วคราวเพื่อไปทำงานที่กรุงเทพฯ และต่างประเทศของหนุ่มสาว ซึ่งสะท้อนให้เห็นความเป็นอยู่ของชาวอีสานในเมืองหลวง อาชีพ การถูกหลอกลวง การฆ่าตัวตาย ส่วนการเปลี่ยนแปลงในชนบทอันมีผลมาจากการรับวัฒนธรรมเมืองมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการแต่งกาย เครื่องใช้ในบ้าน

ABSTRACT

TE161723

Thesis Title : An Aralysis of Contemporary Isan Folksongs
during B.E. 2500-2545

Student's Name : Mr. Sanong Sawaiwan

Degree Sought : Master of Arts

Major : Thai Studies

Academic Year : 2002

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Pat Pengpala	Chairperson
2. Assoc. Prof. Dr. Pit Sompong	
3. Assoc. Prof. Adun Tapang	

The purposes of this study are to examine everyday life as portrayed in folksong in order to study the values and belief system, traditions and literary value reflected in such songs, and social as well as cultural changes and their impact. The methodology consisted of the following steps: To take a sampling of folksongs whose content reflects life in rural Isan. The selection consisted of a total of 205 songs sung by 30 Isan singers in all. Then, for purposes of analysis, the folksongs were divided into six categories as follows: Songs dealing with everyday life; with traditional values; with local beliefs; with traditions; with traditional literature, and with the changes taking place and their impact on

local society and culture. Next, the songs in each category were analyzed in terms of their content.

The results of the analysis revealed the following:

1. The most frequent type of content regarding the Isan way of life dealt with love stories concerning teenagers and disappointment in love. In a typical morlam performance of Isan, performers use a khaen (a kind of bamboo pipes of Pan), a phin (an Indian lute-like instrument), and a sor (a bowed instrument made from coconut shell).

As for Isan cuisine, food is cooked by local residents themselves from vegetables and wildlife found in the locality. The greatest problem facing the area is drought.

2. The most highly prized value is a love of Isan itself, and the belief in karma. The Songkran festival is the one most frequently alluded to, although reference is also made to heet sip song – a series of religious rites, with a special one performed for each month. For example, the following festivals are observed: Boon bung fai and boon prawet.

3. The changes that are taking place in society at large and in local culture are alluded to in most folksongs, particularly migration by the young to the big city and abroad in search of work. The songs reflect the Isan experience in the big city, including their working experience, deception and suicide. Other changes in rural life involve the adoption of “foreign” cultural habits, including changes in dress and the kind of appliances used in the home.